

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
МЕЃУНАРОДНА
СОРАБОТКА

BALKAN
CIVIL
SOCIETY
DEVELOPMENT
NETWORK

C N V O S
Centre for Information Service,
Co-operation and Development of NGOs

Консултации со граѓански организации

Утврдување на приоритетни области за финансирање на програмските активности на здруженијата и фондациите од Буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година

Локација: Штип, Граѓански ресурсен центар - Штип , **15 ноември (петок) 2019г.**

Записник на забелешките и заклучоците од работата во групи (вкупно 12 претставници на граѓански организации распоредени во 2 групи)

ГРУПА 1.

Фасилитатори: Загорка Видоевска / Сузана Никодијевиќ - Филиповска, Одделение за соработка со НВО

Записничар: Александра Савевска, МЦМС

Дискусија за приоритетите. (Прилог дневен ред)

Општа дискусија

Фасилитаторот ја вовеле групата во приоритетите и постапката, им дозволи на присутните да се преставаат и потоа отвори простор за дискусија.

Присутните ги поздравија консултациите кои се организираат со цел да се слушне нивното мислење. Се упати забелешка од страна на организациите дека не се запознаени со работата на Советот за соработка со и развој на граѓански сектор, по што накратко се објасни функцијата на Советот, начинот како беше избран и неговото дејствување. Организациите укажаа на немање доволно средства да конкурираат на поголеми проекти бидејќи од нив се бара да прикажат ко-финансирање. Фасилитаторот објасни дела во моменталната Стратегија за соработка со и развој на граѓански организации предвидува формирање на фонд за ко-финансирање и институционална поддршка и дека во тек е подготовка на нов модел на финансирање на граѓанските организации. Претставниците на организациите укажаа дека особено е важно воспоставување на нов модел за финансирање на граѓански организации и потребно е кога тој ќе биде поднесен до Владата и особено до Собранието да биде јавно споделен со сите со цел организациите да можат да упатат барање за негово гласање и истиот го застапуваат пред нивните избрани претставници во извршната власт.

Дополнително, се истакна дека со грантовите кои ги доделува Владата преку Генералниот секретаријат организациите може да аплицираат за финансирање на дел од

Програма за структура и поддршка на граѓанското општество и медиуми 2016-2017
Инструмент за претпристапна помош (ИПА)

Програма „Одржливо граѓанско општество: државно финансирање на ГО“
Финансирана од Европската Унија
Договор бр. ИПА/2017/393-196

постоечки програми и тоа може да биде за ко-финансирање. Организациите ја истакнаа лошата состојба на општината во однос на поддршката која ја дава за граѓаните организации, имено во Штип општината средства доделува само за фудбалскиот клуб и тоа е „бунар без дно“ и нема никаква отчетност и транспарентност. Организациите се оставени да работат и одржуваат состаноци во кафулиња и им недостасува основна поддршка како канцеларии и канцелариска опрема за работа.

Коментари и предлози поврзани со Предлог-приоритетните цели за програма за финансирање на програмските активности на здруженијата и фондациите за 2020 година

Најпрво се забележа на подреденоста на приоритетите од 1 до 10, во смисла дали е тоа по некоја важност на што се укажа дека редоследот на приоритетите не се осврнува на различна важност на приоритетите.

Организациите посочија дека сите наведени приоритети се комплементарни со европските цели и сите се значајни. Дискусијата најпрво започна со **приоритет бр. 6** (развивање на социјално претприемништво) како концепт кој се уште не е разбран во граѓанскиот центар, па се постави прашање што се подразбира под терминот социјално претприемништво? Фасилитаторот објасни неколку примери на социјално претприемништво и како е развиено, се истакна улогата на граѓанските организации во давање на услуги кон одредени групи на граѓани преку кои организациите создаваат економски добивки и истите ги вложуваат во развој на програмите и услугите. Се заклучи дека е потребно приоритетот бр. 6 да се прошири за да овозможи подобро толкување и разбирање.

Конкретно за **приоритетна цел бр. 7** (еднакво и квалитетно образование за сите и градење на концептот на доживотно учење) се укажа на потребата од појаснување дали во овој приоритет влегува и неформалното образование. Се укажа дека за реализација на активности во оваа приоритетна област организациите наоѓаат на нереспонзивна извршна и локална власт. Имало безброј случаи кога квалитетни проекти во образованието не ги дале посакуваните резултати бидејќи токму власта не ги слушала и не ги вклучувала граѓанските организации во имплементирањето на програмите во формалното образование и особено недоволната поддршка во неформално образование. Потребни се “tailor made approaches” кои треба да се изнајдат и затоа на граѓанските организации им е потребна поддршка во креирањето на образовни политики која би се обезбедила во овој приоритет.

Дел од учесниците упатија забелешка на процесот на инклузија на децата со посебни потреби и укажаа дека недостасува регионален центар за деца со посебни потреби во источниот регион кои најсоодветно би одговорил на потребите и на родителите и на децата со цел исполнување на нивните потенцијали.

Во овој приоритет треба да се опфати и развојот на општата култура кај децата и младите. Денес децата не поминуваат низ сите фази на социјализација во формалниот процес на образование и потребно е да се градат и создаваат модули за неформално градење на нивните социјални вештини и општа култура за разбирање и почит.

За **приоритет бр. 8** (дигитална трансформација при испорака на услуги за граѓаните и бизнисите и подигнување на јавната свест за сајбер безбедност) се истакна дека е ограничувачки бидејќи дава нагласок на дигиталната трансформација при испорака на услуги за граѓаните. Учесниците во оваа група сметаат дека делот „...при испорака на услуги за граѓаните“ треба да се тргне со цел на овој приоритет да му се пријде со иновативна и креативна смисла. Како нов предлог се предложи: *„Дигитална трансформација за подобрување на видливоста во работата на невладините организации“*. На овој начин се остава поширок простор на разбирање на овој приоритет и не се ограничува само на давање на услуги. Учесниците дадоа и примери како една дигитална платформа преку која ќе може да се организираат вебинари или во живо преноси од различни настани кои се значајни за граѓанскиот сектор ќе допринесе за развој на секторот.

Приоритети 9 и 10 (намалување на влијанијата од климатските промени и постигнување на пониско ниво на емисија на штетни гасови; подигнување на јавната свест за значењето на животната средина и заштитата на климата и едукација на населението од областа на животната средина) потребно е да се до-презираат со посебен акцент на заштита на животната средина бидејќи се многу важни за земјата. Особено во овие два приоритети треба да се опфатат децата и младите со акции кои ќе бидат со активности на терен. Може да се стави акцент на *„нови правци за подобрување на животната средина“*.

За останатите приоритети немаа посебна забелешка.

Коментари и предлози поврзани со процес на аплицирање, организациски критериуми, потребни документи и програмски критериуми за проценка на квалитетот на проектите

Организациите посочија дека најчесто се случува да бидат финансирани организации од скопскиот регион и дека тоа остава „потоп“ за граѓанските организации од другите региони.

Позитивно се оценија бодовите за регионален развој.

Се истакна дека треба да се врати природот каде се финансираат повеќе организации со по 5.000 евра, имено, овие средства за организациите значат многу, дури и со тие средства тие постигнувале значителни резултати и правеле промени. Организациите посочија дека почесно е средства да добиваат повеќе организации бидејќи има многу што да се работи во Македонија и потребата за делување е голема во разни области.

Во делот на посебните критериуми за оценка конкретно за мрежно работење и соработка **(дел 2.1)** треба да се дополни „или“ со цел да се подобри толкувањето и разбирањето на описот и да гласи: *„Дали здружението/фондацијата членува во мрежи и платформи на граѓански организации (национални и меѓународни) и/или во последните 3 години реализирале проекти во соработка со други организации или органи на државната управа“.*

Исто така, се забележа на униформноста на вреднувањето на **делот 3** од оценката. Наместо сите потточки на делот 3 (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, и 3.5) да бидат вреднувани исто со оценка до 10 да се постапи поинаку бидејќи не се сите потточки со иста важност за квалитетот на проектот. Па така истите да се вреднуваат почнувајќи со 3.1 со оценка до 5, па 3.2 со оценка до 15, 3.3 со оценка до 20, и 3.4 и 3.5 со оценки до максимум по 5 поени.

ГРУПА 2.

Фацилитатор: Елпида Петковска, Одделение за соработка со НВО
Записничар: Фанија Ивановска, МЦМС
Дискусија за приоритетите. (Прилог дневен ред)

Општа дискусија

На почетокот од дискусијата фасилитаторот на учесниците во групата им ги презентираше првите пет приоритети за финансирање на ГО. Потоа, таа ги замоли присутните да дискутираат за нивните ставови во однос на тоа како се дефинирани приоритетите, дали сметаат дека треба да бидат изменети, дополнети или дали е потребно да се додадат приоритети кои воопшто не се наведени.

На почетокот дискусијата во групата се однесуваше на Советот за соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор во рамки на Генералниот секретаријат на Влада. Тие беа

заинтересирани за начинот на работа на ова советодавно тело, начинот на избор на претставници од граѓански организации и како тие можат да се информираат за нивната работа.

Потоа дискусијата беше насочена кон предлог приоритетните области за финансирање на граѓански организации. Учесникот од Доброволното противпожарно друштво од Свети Николе посочи дека воочиле недостаток од приоритет кој ќе се однесува на безбедноста, особено во смисла на работата на неговото здружение кое е насочена кон заштита на населението и природата од пожари и други природни катастрофи и несреќи. Разгледувајќи ја Одлуката за утврдување на стратешки приоритети на Владата на Република Северна Македонија во 2020 година, тој заклучи дека активностите кои тие ги спроведуваат можат да бидат поврзани со стратешкиот приоритет кој се однесува на планирање и одржливо користење на просторот и природните ресурси преку координирано планирање на просторот.

Претставниците на Организација на потрошувачите на Кочани сметаа дека активностите кои нивото друштво ги спроведува можат да бидат опфатени со деветтата и десеттата приоритетна област кои се однесуваат на намалување на влијанијата од климатските промени и подигнување на јавната свест за значењето на животната средина, како и шестата приоритетна област- социјално претприемништво.

Учесниците се согласија дека ќе им биде од голема помош доколку во самиот повик за аплицирање под секоја приоритетна област бидат наведени предлог активности кои ќе ги насочат граѓанските организации во планирањето на нивните предлог проекти.

Коментари и предлози поврзани со Предлог-приоритетните цели за програма за финансирање на програмските активности на здруженијата и фондациите за 2020 година

Учесниците во работната група потенцираа дека деветтата и десеттата приоритетна област би можело да се спојат во една, со оглед на тоа дека и двете се однесуваат на заштита на животната средина. Тие предложија делот од деветтата приоритетна област кој се однесува на постигнување на пониско ниво на емисија на штетни гасови да биде инкорпориран во десеттата приоритетна област.

Исто така, тие едногласно се согласија дека во предлог приоритетни области недостасува област со која ќе се опфати работата на Доброволното противпожарно друштво. Водејќи се од одлуката на Владата за стратешки приоритети тие сметаат дека има простор за додавање на уште две приоритетни области. Текстот на првата приоритетна област

треба да гласи: *планирање и одржливо користење на просторот и природните ресурси преку координирано планирање на просторот*. Додека пак, текстот на втората приоритетна област треба да гласи: *зголемување на нивото на јавната безбедност, вклучувајќи ја и безбедноста на патниот сообраќај*. За останатите приоритети немаа конкретни забелешки и ги оценија како важни и потребни и им беше укажано доколку сакаат да дополнат подоцна тоа да го направат преку он-лине прашалникот.

Коментари и предлози поврзани со процес на аплицирање, организациски критериуми, потребни документи и програмски критериуми за проценка на квалитетот на проектите

Фасилитаторот на учесниците им ги објасни направените промени во однос на основите организациски критериуми и посебните програмски критериуми за проценка на квалитетот на проектите и ги посочи точките каде дел од овие критериуми биле отстранети или заменети со нови. Учесниците ги поддржаа направените измени, особено оние кои се однесуваат на мрежно работење и соработка на граѓанските организации и дополнителните бодови за поттикнување на рамномерен регионален развој согласно Одлуката за класификација на планските региони според степенот на развиеноста за периодот од 2018 до 2023 година. Тие сметаа дека е од голема важноста поддршката на граѓанскиот сектор во недоволно развиените региони на државата.

Разговарајќи во однос на потребните документи за аплицирање, дел од учесниците се согласија дека во иднина Одделението за соработка со НВО треба да размисли за воведување на систем по теркот на европскиот PADOR (Potential Applicant Data On-Line Registration) кои преставува електронски систем во кои потенцијалните апликанти за проекти се регистрираат и ги прикачуваат потребните документи поврзани со нивниот правен статус и финансии. На тој начин организациите ќе имаат свој профил кој постојано ќе го надополнуваат, а тоа ќе им ја олесни процедурата за аплицирање и ќе ја намали можноста за неисполнување на административните критериуми за аплицирање.

ФИВ,АСв/АСв

11-46/23-2019

Скопје, 18.11.2019